

Seosten luokitus muuttuu 1.6.2015

Seokset tulee olla luokiteltu, merkitty ja pakattu CLP-asetuksen (EU No 1272/2008) mukaisesti 1.6.2015 lähtien. Väistyvän lainsäädännön mukaan merkittyjä ja pakattuja seoksia saa kuitenkin olla toimitusketjussa 1.6.2017 asti, jos ne on saatettu markkinoille ennen 1.6.2015.

Seosten luokitus CLP:n mukaan

Seosten luokitus ja merkinnät muuttuvat merkittävästi CLP-asetuksen myötä. Lisäksi CLP-asetusta päivitetään jatkuvasti teknisillä mukautuksilla. Vaaraluokkia ja -kategorioita on enemmän ja joiltain osin luokituskriteerit ja raja-arvot poikkeavat väistyvistä kriteereistä. Vaaraominaisuuksien luokituskriteerit seoksille on annettu CLP-asetuksen liitteesessä I, osat 2-5. Tähän esitteeseen on koottu keskeisimmät CLP-asetuksen seosten luokitukseen tuomat muutokset.

Fysikaaliset vaarat

CLP-asetuksessa on 16 vaaraluokkaa, joissa on lisäksi jaottelu kategorioihin, vaarallisuusluokkiin, tyypeihin tai ryhmiin. Luokituskriteerit ovat samat aineille ja seoksille. Fysikaalisten vaarojen selvittämiseksi myös seokset tulee testata, paitsi jos käytettävissä on jo riittävät ja luotettavat tiedot.

Fysikaaliset vaaraluokat

- 2.1 Räjähteet
- 2.2 Syttyvät kaasut
- 2.3 Aerosolit
- 2.4 Hapettavat kaasut
- 2.5 Paineen alaiset kaasut
- 2.6 Syttyvät nesteet
- 2.7 Syttyvät kiinteät aineet
- 2.8 Itseaktiiviset aineet ja seokset
- 2.9 Pyroforiset nesteet
- 2.10 Pyroforiset kiinteät aineet
- 2.11 Itsestään kuumenevat aineet ja seokset
- 2.12 Aineet ja seokset, jotka veden kanssa kosketuksiin joutuessaan kehittävät syttyviä kaasuja
- 2.13 Hapettavat nesteet
- 2.14 Hapettavat kiinteät aineet
- 2.15 Orgaaniset peroksidit
- 2.16 Metalleja syövyttävät aineet ja seokset

Terveydelle aiheutuvat vaarat

CLP kattaa kaikki väistyvän lainsäädännön vaaraominaisuudet, mutta ne on jaettu kaikkiaan 10 vaaraluokkaan sekä kategorioihin. Seosten luokitus ei edellytä uutta testausta vaan luokituksessa noudatetaan saatavilla oleviin tietoihin perustuvaa vaiheittaista lähestymistapaa.

Kun seoksen luokitus johdetaan sen sisältämien aineosien ja niiden pitoisuuksien perusteella, tietyissä vaaraluokissa (esim. ihosyövyttävyyden ja -ärsytys), voidaan soveltaa yhteenlaskusääntöä. Tällöin samaan vaarakategoriaan luokiteltujen aineosien pitoisuudet lasketaan yhteen ja yhteispitoisuutta verrataan luokitukselle määritettyyn pitoisuusrajaan. On kuitenkin huomattava, että vaaraluokissa ihosyövyttävyyden/ -ärsyttävyyden sekä vakava silmävaurio/ -ärsytys seosten pitoisuusrajat ovat merkittävästi tiukemmat kuin väistyvässä järjestelmässä. Toinen merkittävä muutos koskee seosten luokitusta välittömän myrkyllisyyden suhteen. Seoksille ei ole enää määritelty pitoisuusrajoja vaan luokitus määritetään laskemalla ns. välittömän myrkyllisyyden estimaatti (ATE-arvo). Muissa vaaraluokissa seoksen sisältämän yksittäisen aineen pitoisuutta verrataan pitoisuusrajaan eikä samaan categoriaan luokiteltujen aineiden pitoisuuksia lasketa yhteen.

Terveysvaaraluokat

Yhteenlaskettavuusperiaatetta sovelletaan:

- 3.1 Välitön myrkyllisyys
- 3.2 Ihosyövyttävyyden ja -ärsytys
- 3.3 Vakava silmävaurio ja silmä-ärsytys
- 3.8 Elinkohtainen myrkyllisyys - kerta-altistuminen, hengitysteiden ärsytys ja narkoottiset vaikutukset (kategoria STOT SE 3)
- 3.10 Aspiraatiovaara

Yhteenlaskettavuusperiaatetta ei sovelleta:

- 3.4 Herkistävyys (iho, hengitystiet)
- 3.5 Sukusolujen perimävauriot
- 3.6 Syöpävaarallisuus
- 3.7 Vaarallisuus lisääntymiselle
- 3.8 Elinkohtainen myrkyllisyys - kerta-altistuminen (kategoriat STOT SE1 ja STOT SE2)
- 3.9 Elinkohtainen myrkyllisyys - toistuva altistuminen

Vaarallisuus vesiympäristölle

Vaarallisuus vesiympäristölle -vaaraluokka jaotellaan yhteen välittömän vaaran kategoriaan (Välitön 1), kolmeen pitkäaikaisen vaaran kategoriaan (Krooninen 1-3) sekä ns. turvaverkkokategoriaan (Krooninen 4). CLP-luokitus perustuu samoihin ominaisuuksiin kuin väistävissä lainsäädännössä eli vesieliömyrkyllisyyteen, hajoavuuteen ja kertyvyyteen. Utta on se, että pitkäaikaista vesiympäristövaaraa arvioidaan pääasiassa kroonisten myrkyllisyydestien tulosten perusteella. Seosten luokituksessa noudatetaan saatavilla oleviin tietoihin perustuvaa vaiheittaista lähestymistapaa. Aineille annetut M-kertoimet ovat tärkeitä yhteenlaskumenetelmää käytettäessä ja ne vaikuttavat myös seoksen luokituksessa huomioon otettavien aineiden raja-arvoihin.

Ympäristövaaraluokat

4.1 Vaarallisuus vesiympäristölle

Vaarallisuus otsonikerrokselle

Vaarallisuus otsonikerrokselle - vaaraluokka sisältää vain kategorian 1. Kriteerit ovat käytännössä samat kuin väistävissä lainsäädännössä. Seokset luokitellaan vaaralliseksi otsonikerrokselle, jos seos sisältää otsonikerrokselle vaaralliseksi luokiteltua yksittäistä ainetta 0,1 prosenttia tai enemmän.

Muut vaarat

5.1 Vaarallisuus otsonikerrokselle

Merkinnät

Kun seoksen luokitus on selvitetty, CLP-asetuksen liitteen I kunkin vaaraluokan lopussa olevista taukoista poimitaan merkinnät etikettiin. Näitä ovat varoitusmerkit, huomiosana, vaaralausekkeet (H-lausekkeet) sekä enintään 6 turvalauseketta (P-lauseketta). Jos seokselle osoitetaan luokituksen perusteella useita varoitusmerkkejä, huomiosanoja ja vaara- ja turvalausekkeita, sovelletaan ensisijaisuusperiaatteita. Kaikki varoitusmerkit ovat asetuksen liitteessä V, vaaralausekkeet liitteessä III ja turvalausekkeet liitteessä IV. Lisäksi on otettava huomioon tiettyjen luokiteltujen aineiden ja seosten merkintöjä koskevat erityissäännöt ja lisävaaralausekkeet (liite II).

Vaiheittainen lähestymistapa

- Vaiheittaista lähestymistapaa käytetään seosten luokituksessa terveys- ja ympäristövaarojen suhteen.
- Ratkaisevaa on, minkälaisia seoksia, sen aineosia tai vastaavia testattuja seoksia koskevia tietoja on saatavilla.
- Mikäli seos on testattu tietyn vaaraominaisuuden suhteen, luokituskriteerejä sovelletaan kuten aineille (liite I, osat 3-4). Vesiympäristövaaraa arvioitaessa tätä voidaan käyttää vain vesieliömyrkyllisyyden suhteen.
- Jos seosta ei ole testattu, mutta on olemassa riittävästi tietoa samankaltaisista testatuista seoksista ja seoksen sisältämistä aineosista, käytetään päättelysääntöjä (liite I, osa 1).
- Jos edellä mainitut tavat eivät ole mahdollisia, tulee seos luokitella sen aineosien ja aineosien pitoisuuksien perusteella. Tällöin käytetään yhteenlaskukaavoja ja/tai pitoisuusrajoja (liite I, osat 3 ja 4).

Lisätietoa

- CLP-asetus EUR-Lexin sivuilla: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/ALL/?uri=CELEX:32008R1272>
- ECHAN ohjeistukset CLP-asetuksesta: <http://echa.europa.eu/fi/guidance-documents/guidance-on-clp>
- Seosten CLP-luokitus ECHAN sivuilla: <http://echa.europa.eu/fi/clp-2015>
- ECHAN neuvontapalvelu: <http://echa.europa.eu/fi/support/helpdesks>
- Kansallinen CLP-neuvontapalvelu: <http://www.kemikaalneuvonta.fi>
p. 0400-393 033

elokuu 2014